

- sbornik nauchnykh trudov*. Saratov: Nauka, issue 6: Zhanry i iazyk, pp. 329–337 [in Russian].
16. Falkenberg, G. (1992). Drohen [Threaten]. *Falkenberg G., Fries N., Puzynina J. (eds.) Sprachliche Bewertung, polnisch und deutsch*. Warschau: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, pp. 177–191 [in German].
 17. Pérez Hernández, L. (2001). Illocution and Cognition: A Constructional Approach. Logroño: Universidad de la Rioja; Servicio de Publicaciones [in English].
 18. Rolf, E. (1983). Sprachliche Informationshandlungen [Linguistic information acts]. Göppingen: Kümmerle [in German].
 19. Schegloff, E., Sacks, H. (1973). Opening up closings. *Semiotica*, no. 7/4, pp. 289–327 [in English].
 20. Tsohazidis, S.L. (1993). Scenes and frames for orders and threats. *Geiger R.A, Rudzka-Ostyn B. (eds.) Conceptualizations and mental processing in language*. Berlin; New York: Mouton de Gruyter, pp. 731–739 [in English].
 21. Prison Break. Retrieved from: <http://www.twiztv.com/scripts/prisonbreak> [in English].

УДК 811.111–626.32.45

DOI 10.32999/ksu2663-3426/2019-1-11

СПЕЦИФІКА ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ОЦІННИХ СТРУКТУР В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Приходько Ганна Іллівна,
доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри англійської філології
Запорізький національний університет
anna.prikhodko.55@gmail.com
orcid.org/0000-0001-6220-5333

Приходченко Олександра Олексіївна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри іноземних мов професійного спрямування
Запорізький національний університет
prihodchenkoaleksandra@gmail.com
orcid.org/0000-0002-8468-2453

Статтю присвячено розгляду мовних засобів інтенсифікації оцінного значення в дискурсі. Особливий інтерес у вивченні прагматичних значень становить інтенсифікація оцінних структур. Метою запропонованої статті є аналіз мовних засобів, які сприяють інтенсифікації оцінки в англійському художньому дискурсі. Методологія визначається завданнями, матеріалом, характером статті і має комплексний характер. Одним з основних способів підсилення оцінного значення висловлювання є експліцитні засоби вираження модального ставлення мовця до повідомлюваної інформації, представлені модальними словами і прислівниками. Дієвими інтенсифікаторами оцінних структур є різноманітні виражальні засоби та стилістичні прийоми: гіпербола, епітет, порівняння, риторичне запитання. Оцінні слова виконують конкретну синтаксичну функцію – виступають означеннями слів-класифікаторів. Інтенсифікація оцінного значення здійснюється також уточнюючими текстовими одиницями, що модифікують основну предикативну лінію базового речення або ж його обставинні компоненти. Інтенсифікований характер оцінки простежується і в односкладних особових реченнях, де означення виконує функцію семантичного предиката. Отже, інтенсифікація оцінного значення може здійснюватися різноманітними способами, однак усі вони зумовлені особливостями мовної поведінки, логічними параметрами оформлення думки й іншими факторами мовленнєво-розумового процесу та характеризуються: а) сполученням однакових знаків оцінки; б) взаємодією різноманітних оцінних знаків; в) перенесенням оцінних знаків експліцитних висловлювань на імпліцитні ланки тексту. Лексико-синтаксичні інтенсифікатори, які використовуються для посилення оцінки, розкривають присутність/відсутність ідеального в оточуючому середовищі шляхом встановлення ступеня значущості об'єкта для суб'єкта з погляду відповідності/невідповідності об'єкта потребам, інтересам та бажанням суб'єкта.

Ключові слова: оцінка, когнітивно-прагматичний характер, категоричність, номінація, слова-класифікатори.

SPECIFIC CHARACTER OF INTENSIFICATION OF EVALUATORY STRUCTURES IN THE ENGLISH LITERARY DISCOURSE

Prihodko Ganna Illivna,

Doctor of Philological Sciences, Professor,
Professor at the Department of English Philology
Zaporizhzhia National University
anna.prihodko.55@gmail.com
orcid.org/0000-0001-6220-5333

Prykhodchenko Oleksandra Oleksiivna,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
at the Department of Foreign Languages for Specific Purposes
Zaporizhzhia National University
prihodchenkoaleksandra@gmail.com
orcid.org/0000-0002-8468-2453

The paper deals with the problems of evaluatory intensification in the discourse. The intensification of evaluative structures is of particular interest in the study of pragmatic significance. The purpose of the proposed article is to analyze linguistic resources that contribute to the intensification of evaluation in the English language literary discourse. The methodology is determined by the tasks, the material, the nature of the article and is of complex character. One of the main ways to increase the evaluator y meaning of the utterance is the explicit means of expression of the speaker's modal attitude to the reported information represented by modal words and adverbs. Effective intensifiers of evaluative structures are a variety of expressive means and stylistic devices: hyperbole, epithet, simile, rhetorical question. Evaluative words perform a specific syntactic function – they are definitions of words-classifiers. Intensification of the evaluator y meaning is also carried out by clarifying text units that modify the main predicative line of the basic sentence or its adverbial components. The intensified character of the evaluation can be traced also in the one-complex personal sentences, where the attribute functions as a semantic predicate. Thus, the intensification of the evaluator y meaning can be carried out in various ways, but all of them are conditioned by the peculiarities of linguistic behavior, the logical parameters of the design of thought, and other factors of the speech-mental process and are characterized by: a) the combination of the same marks of evaluation; b) the interplay of various evaluation marks; c) the transfer of evaluatory signs of explicit utterances to the implicit parts of the text. Lexical-syntactic intensifiers used to enhance the evaluation reveal the presence/absence of the ideal in the environment by establishing the degree of significance of the object for the subject in terms of conformity/inconsistency of the object to the needs, interests and desires of the subject.

Key words: evaluation, discourse, cognitive-pragmatic character, categorical, nomination, words-classifiers.

1. Вступ

Оцінювання – це процес, який має місце в будь-якій науці. Підтвердженням цього є той факт, що ціннісна орієнтація в багатьох випадках сприяла розвитку цілої низки напрямків не тільки в лінгвістичній галузі, але й у комп'ютерній техніці, генній інженерії та інших, що свідчить про стійку інтеграцію наукових знань у межах когнітивної парадигми, яка за попереднім визначенням формувалася як інтердисциплінарна (когнітивна) наука (Martin, White, 2015).

Когнітивний процес оцінювання, включаючись у загальну програму діяльності людини, орієнтований на прийняття рішень і лежить в основі вибору практичних дій (White, 2016: 77–96). Людина як суб'єкт мовної діяльності – це особа, котра сприймає й осмислює світ, здатна оцінювати мовленнєві факти у своїй повсякденній мовленнєвій практиці.

Останнім часом у дослідженні оцінності спостерігається тенденція до поглиблення

суб'єктивної орієнтації оцінного значення, його активної спрямованості на адресат (Вольф, 2009; Breeze, Olza, 2017). Власне оцінне значення, як відомо, передбачає передачу мовцем адресату певного погляду на речі і тим самим орієнтацію адресата, його налаштованість на прийняття точки зору автора як об'єктивної.

Особливий інтерес у вивченні прагматичних значень становить інтенсифікація оцінних структур. Вираження оцінки завжди передбачає залучення певного набору мовних засобів інтенсифікації ознаки, дії, стану, які сигналізують міру «кількості оцінного» (Bednarek, 2009: 145), і з цієї точки зору інтенсивність може розглядатися як ступінь оцінності.

Оцінці, як правило, не властива категоричність, але коли вона наявна, то свідчить про впевненість мовця в правильності своєї точки зору про об'єкт навколишньої дійсності, його прагнення зробити своє висловлювання більш

переконав і в такий спосіб посилити переконувальний ефект, тобто змінити емоційний стан мовця.

Важливе значення має і той факт, що категоричність оцінки може бути пов'язана з пресупозицією мовця (Безугла, Романченко, 2013: 132–139), що свідчить про можливу наявність у слухача сумніву, відчуття неясності чи навіть протилежної думки.

Метою запропонованої статті є аналіз мовних засобів, які сприяють інтенсифікації оцінки в англомовному художньому дискурсі.

Методологія визначається завданнями, матеріалом, характером статті і має комплексний характер. Вона об'єднує основні принципи когнітивної теорії та теорії комунікації. В дослідженні також використані основні положення теорії оцінки, яка представляє фундаментальні поняття для лінгвістичного аналізу.

Джерельну базу дослідження становлять приблизно 155 висловлювань, відібраних методом суцільної вибірки із творів сучасних британських і американських письменників. Критерієм відбору є наявність оцінних слів у висловленні.

Категоричність оцінки зумовлена цілою низкою факторів, серед яких найбільш важливими є такі:

- а) певний рольовий статус мовця й слухача (як правило, вищий у мовця);
- б) вікові різниці комунікантів;
- в) впевненість мовця в правильності своєї думки.

Відзначимо, що протилежний процес – деінтенсифікація – пов'язаний із «принципом ввічливості» (Leech, 1983; Lulu, 2017: 563–569). Пом'якшуючи категоричність оцінки, мовець у такий спосіб дає зрозуміти, що його думка не є єдино правильною, залишаючи адресатові змогу сформулювати свою точку зору про предмет чи явище навколишньої дійсності.

2. Лексичні інтенсифікатори оцінки

Підсилення категоричності оцінки може здійснюватися, по-перше, шляхом підкреслення істинності, достовірності висловлювання, що містить оцінку структуру, а по-друге, увиразненням його денотативного значення. У другому випадку йдеться про так звану когнітивну інтенсифікацію (Bara, 2010). Варто зазначити, що таке увиразнення неодмінно призводить до опосередкованого посилення прагматичного впливу висловлювання на емоційний стан чи намір адресата і налаштовує його на прийняття точки зору адресанта.

Одним з основних способів підсилення оцінного значення висловлювання є експліцитні засоби вираження модального ставлення мовця до повідомлюваної інформації, представлені модальними словами й прислівниками. Їх функційне призначення зводиться до модифікації значення висловлювання в аспекті реальності (імовірності).

Модальні слова, які передають суб'єктивне ставлення мовця до предмета висловлювання, виражають його впевненість/невпевненість у правильності оцінки події чи факту. Отже, модальні слова можна назвати операторами прагматичного значення, що підсилюють чи послаблюють вплив на адресата. Дійсно, надаючи оцінній структурі впевнений, очевидний, обов'язковий характер, мовець прагне переконати адресата в достовірності своєї точки зору. Використання модальних слів на позначення неупевненості, сумніву мовця в повідомлюваному дає адресату змогу самому вирішувати, як сприймати висловлювання, що містить оцінку, – як істинне, істинне з часткою сумніву чи неправдиве.

Ефект інтенсифікації досягається завдяки таким модальним словам і конструкціям, у семантичній структурі яких основу становить сема «впевненість» (*surely, certainly, of course, to be sure, to be certain, for sure, for certain*).

Модальні слова інтенсифікують:

а) позитивну оцінку: *“I spoke to you once last Christmas”. “Oh, yes, of course, though I didn't remember. Yes, of course, very interesting”* (Cary J.);

б) негативну оцінку: *“Well – he's as nice as the boy that wrote that letter, but of course not as naive”* (O'Hara J.).

У наведених вище прикладах модальні слова стосуються змісту всього висловлювання, надаючи йому відтінок істинності. Ефект посилення лише оцінного значення спостерігається при зсуві оператора вправо. В такому разі він стосується іменника або прикметника, що характеризує описуване явище чи предмет.

Крім модальних слів, як інтенсифікатори оцінних структур виступають також предикативні конструкції, що мають різний граматичний статус:

1) *“No, I'm afraid not, Ralph, and I really think you were rather naughty to bring me down here”* (O'Hara J.);

2) *“I mean, that was silly of me asking about your children when you haven't got any”* (Vonnegut K.).

Посилення оцінного значення у висловлюванні може досягатися:

1. уживанням модальних слів і словосполучень зі значенням «безсумнівно» (*no doubt, incredibly, unquestionably* тощо). Наприклад: “*The nice thing about the House of Lords*”, explained one peer, “*is that you can have incredibly snobbish conversations without feeling snobbish*” (Cooper J.);

2. використанням модальних слів із значенням «дійсно» (*really, indeed, genuine ma inui*): “*No, really. I don't even think it's awful*” (Updike J.);

3. посиленням прагматичного значення оцінності, за допомогою прислівників зі значенням «правда», «істинність» (*honestly, frankly, sincerely* та інші): “*I'm too dumb to be a lawyer*”, Brewster said *honestly*” (Shaw I.);

4. уведенням предикативних одиниць із дієсловами *to tell, to think*, як наприклад: “*I'm afraid it was not a very good reading*”. “*It was most interesting*”, I told her for politeness sake” (Greene G.); “*I think you do not know anything about being conquered and so you think it is not bad*” (Hemingway E.) та імперативних конструкцій типу *I promise*: “*Eight o'clock*”, he said ominously, “*does not mean eight-oh-five.*” “*I will add that to my collection of immoral sayings*”, I promised” (Dole J.).

Слід підкреслити, що найбільш поширеним способом інтенсифікації оціночних структур у напрямі збільшення кількісної сторони оцінки є модифікація прикметника, що характеризує об'єкт оцінки за допомогою прислівника *very*: “*A pre-war five guineas suit in very post-war material cost twelve guineas*” (Aldington R.).

Нерідко в цій функції живаються слова *so, such*, що посилюють прикметник, який характеризує об'єкт дійсності: “*How lucky Kitty was to have a husband who was so good and so brave and so clever*” (Maugham S.).

Дуже часто прикметники й прислівники *bad, awfully, horrible, terribly*, які зазвичай мають знак /-/, втрачають своє основне лексичне значення й стають інтенсифікаторами оцінки: “*Why don't you make it a pound? Here's the shilling. Thanks awfully, sir*” (Galsworthy J.). “*Jones faced the sergeant with a horrible cancer marked in bumps on his left side*” (Crane St.).

Дієвими інтенсифікаторами оцінних структур є різноманітні виражальні засоби та стилістичні прийоми:

а) гіпербола: “*Things were nearly perfect*” (Updike J.);

б) епітет: “*I should never have taken risk of bringing you to this dreadful country*”. “*This comical country, this delightful country!*” – exclaimed the young man” (James H.);

в) порівняння: “*Niagara Falls is very nice. It's like a large version of the old Bond sign of Times Square*” (Steinbeck J.);

г) риторичне питання: “*How can I say that? That's so ridiculous*” (Updike J.).

Аналіз фактичного матеріалу засвідчує той факт, що оцінка, виражена іменником, може підсилюватися шляхом вживання прислівника *quite* або синонімічної конструкції, наприклад: “*What a wonderful woman you are! Not a woman in a thousand would ask me if I'd tried prayer*” (Murdoch I.).

Помітну роль в інтенсифікації оцінних структур відіграють фразеологічні одиниці мови, зокрема ідіоматична предикативна модель N_1 be N_2 , що виражає надзвичайно високу концентрацію ознаки через гіперболічне представлення останньої. Наприклад: “*You are an idiot, Jimmy*” (Christie A.).

Особлива роль у підсиленні оцінки належить експресивно забарвленим словам. Інтенсифікація емотивного ефекту на слухача здійснюється у випадках їх вживання на основі модальної двовершинності їхнього лексичного значення: “*Stop teasing me, you cheeky boy!*” (Fowles J.). Ефект посилення оцінки в наведеному прикладі пов'язаний із тим, що автор зацікавлений не стільки в кваліфікації того, що належить світові, скільки в інтерпретуванні цієї кваліфікації, апелюючи не до об'єктивних засобів позначуваного, а до його асоціативно-образних ознак.

З-поміж оцінних засобів посилення оцінки виділяється особливий клас слів, які містять у своєму значенні афективність. Це – слова-інтенсифікатори. В семантиці цих лексем оцінка поєднується з інтенсифікацією, а емотивний аспект значення виступає на перший план.

Дослідження афективних прикметників показало, що їх вирізняє ціла низка семантичних та синтаксичних особливостей. Так, наприклад, деякі афективні прикметники виражають високу міру оцінки як такої, знак «+/-» при цьому нейтралізується (Bednarek, 2009: 150). Наприклад: “*You ever buy Sean's drugs for him?*” – *His face became red. He was in shock. No!... I've never bought drugs for Sean. I don't do drugs I have nothing to do with drugs... and that guy is psycho!*” (Kellerman F.).

У поєднанні зі словами, які не містять оцінки, афективні визначення відбивають

оцінний смисл, а в разі вживання разом зі словами, в семантичній структурі яких є оцінне значення, вони виконують функцію інтенсифікаторів: *“A long-limbed languorous type of showgirl blonde lay at her ease in one of the chairs, with her feet raised on a padded rest and a tall misted glass at her elbow, near a silver ice bucket and a Scotch bottle”* (ChColl.).

Лексеми афективної оцінки наділені особливими референційними властивостями, адже вони передбачають презумпцію існування окремих об'єктів, які вони оцінюють, як наприклад: *“Her mouth was too wide, her eyes were too blue, her make-up was too vivid, the thin arch of her eyebrows was almost fantastic in its curve and spread, and the mascara was so thick on her eyelashes that they looked like miniature iron railings”* (ChColl.).

Ще одним важливим засобом інтенсифікації оцінних структур є слова-класифікатори, які «утворюють слабо організовані семантичні ієрархії, де є елементи різних рівнів узагальнення» (Вольф, 2009: 67). Їх численні серії характеризують із різних сторін людей, речі, події, явища. Наведемо кілька прикладів, враховуючи характер класифікатора:

а) класифікатори людини за її вчинками: *“They were working now irritating him intensely by the sound of their labour, by each tap of their hammers, which beat with exasperating monotony into his brain”* (Cronin A.);

б) психологічними властивостями: *“Anger struggled in her breast with misery”* (Maugham S.); *“He was exasperated, seeing shallowness everywhere”* (Spark M.).

в) зовнішніми та внутрішніми проявами: *“As the days and weeks passed Brandon felt as if he were forever sliding down a gray sand slope of grief and despair and misery”* (Aldington R.).

В оцінних конструкціях, що стосуються особи, в предикативній та деяких інших позиціях у функції класифікатора зазвичай виступають узагальнені особові назви, як наприклад: *“Mrs. Forestier was a very nice woman”* (Maugham S.); *“Tell us what the hell’s going on down there in that crazy tea-kettle”* (Hailey A.). Ці висловлювання є не класифікуючими, а оцінними, оскільки у процесі вилучення оцінного слова вони стають аналітичними й непереконливими за змістом.

Як демонструє аналіз широкого фактичного матеріалу, класифікатори цього типу супроводжують етичні оцінки, а для оцінок за функціями використовуються лексеми на позначення фаху, виду занять тощо: *“And I was the unhappiest and most unappealing little*

boy anybody had ever seen. At the age of twelve I was contemplating suicide”. *“You are not twelve any more. You’re a big grown man with a good job and a bright future and a wife, who as far as I know, loves you”* (Shaw I.).

Особливу проблему становлять класифікатори, що зараховує референт оцінки до оцінного класу. Це, власне, таксономічні оператори оцінки. Наприклад: *“What does the man do?” “He’s a theatre director. Like tonight – a lot of talent and no thought. Also, overequipped with ego. Necessary in his profession, he’s told me, but not so hot for marriage”* (Shaw I.).

3. Синтаксичні інтенсифікатори оцінки

Оцінні слова виконують конкретну синтаксичну функцію – виступають означеннями слів-класифікаторів. Вони можуть не стосуватися безпосередньо позначення референта, проте об'єктом оцінки і в цьому разі є референт.

Розглянемо такий приклад: *“It would be very pleasant for you hearing young voices in the house”* (McCullough.). Як бачимо, тут стан об'єкта оцінюється не безпосередньо, а за його зовнішнім проявом, що досить характерно й типово для психічних оцінок.

Таким чином, опосередкованих способів оцінки людини за різними її аспектами надзвичайно багато. Самі імена-класифікатори при цьому оцінки не містять, а лише вказують на аспект, інколи досить складно організований, за яким і дається оцінка.

Інтенсифікація оцінного значення здійснюється також уточнюючими текстовими одиницями, що модифікують основну предикативну лінію базового речення або ж його обставинні компоненти. Уточнення розуміється як одиниця тексту, що включає не менше двох речень, пов'язаних відношенням пояснення, тлумачення, конкретизації.

Специфічною рисою текстового уточнення є інтенсифікований характер оцінного значення, що зумовлено, насамперед, тим, що будь-яка репрезентація ознаки (у тому числі й оцінної) у позиції предиката окремого речення, пов'язаного з базовим відношенням уточнення, зумовлює підсилення цієї ознаки: *“And I felt fabulous. Very Hemingway. I destroyed the machine. Man triumphs”* (Allen W.). Позитивний характер оцінки посилюється тут використанням окличної інтонації в уточнюючому реченні.

Інтенсифікований характер оцінки простежується і в односкладних особових реченнях, де означення виконує функцію семантичного предиката: *“The little fool!”*, he said to himself

bitterly. "The selfish little fool!" (Fitzgerald F.). Цього разу узагальнюючий характер уточнення пов'язаний з імплікацією проміжної ланки, наявність якої індукується смисловим взаємозв'язком експліцитних речень: *The little fool – The selfish little fool.*

Перехід інтенсифікованого оцінного значення (в цьому разі негативного) на імпліцитну ланку фрагмента тексту простежується і в наступному прикладі: "*She never asks about Jennie or our children or grandchildren. These are business calls*" (O'Hara J.). У цьому висловлюванні мотивацією оцінки є пресупозиція, що включає осуд літньої жінки, яка, ставши егоїстичною, не цікавиться ні друзями, ні родичами, ні їх дітьми. Таким чином, підсилення оцінної ознаки уточнюючого речення може передаватися не тільки імпліцитному базовому реченню, але й відповідному передтексту.

Важливо зауважити, що мотивування експлікує знак оцінки у висловлюванні з погляду адресанта. Але не є винятком випадки, коли одне й те ж мотивування слугує підставою для появи різноспрямованих оцінок, що свідчить про участь адресата повідомлення у формуванні оцінок. Наприклад: "*Charles Lang was the cameraman, one of the top men in his profession, but Frank stopped in the middle of a scene and announced that he would not go on unless Lang was dismissed... I haven't the remotest idea what triggered Frank's outburst, but he held up his hand and said: "Okay, hold it, that's it, we don't go any further until Lang is off this picture"*" (Hotcher A.). Як бачимо, мотивування експлікує позитивний знак оцінки автора висловлюваного повідомлення (*one of the top man in his profession*), проте це ж мотивування викликає негативну реакцію в реципієнта (*we don't go any further until Lang is off this picture*).

Позитивна чи негативна оцінка елемента в позиції підмета посилюється у разі повторної номінації цього елемента в значенні речення-слова, що характеризується конкретизацією або узагальненням ознаки: "*Thus the house had acquired a close resemblance to hundreds of other houses with the same high aspirations, having become: "That very charming little house of the Soames Forsytes, quite individual, my dear – really elegant!"*" (Galsworthy J.).

Повторна номінація всієї ситуації, вираженої в базовому реченні, із включенням додаткових чи обставинних елементів, нерідко пов'язана не стільки з розширенням обсягу інформації, що передається уточню-

ючим реченням, скільки з посиленням оцінної ознаки, вираженої в опорному реченні. Наприклад: "...times. *The biggest villain unhung. The point of view all depends on which newspaper you take in*" (Christie A.).

4. Висновки

Отже, інтенсифікація оцінного значення може здійснюватися різноманітними способами, однак усі вони зумовлені особливостями мовної поведінки, логічними параметрами оформлення думки й іншими факторами мовленнєво-розумового процесу та характеризуються:

- а) сполученням однакових знаків оцінки;
- б) взаємодією різноманітних оцінних знаків;
- в) перенесенням оцінних знаків експліцитних висловлювань на імпліцитні ланки тексту.

Лексико-синтаксичні інтенсифікатори, які використовуються для посилення оцінки, розкривають присутність/відсутність ідеального в оточуючому середовищі шляхом встановлення ступеня значущості об'єкта для суб'єкта з погляду відповідності/невідповідності об'єкта потребам, інтересам та бажанням суб'єкта.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безугла Л.Р., Романченко І.О. Лінгвопрагматика дискримінації у публіцистичному дискурсі. Харків : ФОР Лисенко І.Б., 2013. 182 с.
2. Вольф Е.М. Функциональная семантика оценки. Москва : Едиториал УРСС, 2009. 280 с.
3. Bara V.G. Cognitive Pragmatics: The Mental Processes of Communication. Cambridge, MA : MIT Press, 2010. 304 p.
4. Bednarek M. Dimensions of evaluation: Cognitive and linguistic perspectives. *Pragmatics and Cognition*. 2009. Vol. 17(1). P. 146–175.
5. Breeze R., Olza I. Evaluation in media discourse. European perspectives. Berlin : Peter Lang, 2017. 286 p.
6. Leech G.N. Principles of Pragmatics. London ; New York : Longman, 1983. 250 p.
7. Lulu L. Application of Cooperative Principle and Politeness Principle in Class Question-answer Process. *Theory and Practice in Language Studies*. 2017. Vol. 7(7). P. 563–569.
8. Martin J.R., White P.R.R. The Language of Evaluation: Appraisal in English. New York : Palgrave Macmillan, 2005. 278 p.
9. White P.R.R. Evaluative contents in verbal communication. *Handbook of Verbal Communication* : in 3 vol. / A. Rocci, L. de Saussure (eds.). Berlin : Mouton de Gruyter, 2016. Vol. 3. P. 77–96.

REFERENCES:

1. Bezugla, L.R., Romanchenko, I.O. (2013). *Linguopragmatics of discrimination in journalistic discourse*. Kharkiv: FOP Lisenko I.B. [in Ukrainian].

- Volf, E.M. (2009). *Funktionalnaya semantika otsenki* [Functional semantics of evaluation]. Moscow: Editorial URSS [in Russian].
- Bara, B.G. (2010). *Cognitive Pragmatics: The Mental Processes of Communication*. Cambridge, MA: MIT Press [in English].
- Bednarek M. (2009). Dimensions of evaluation: Cognitive and linguistic perspectives. *Pragmatics and Cognition*. 17(1). P. 146–175 [in English].
- Breeze, R., Olza, I. (2017). Evaluation in media discourse. European perspectives. Berlin: Peter Lang [in English].
- Leech. G.N. (1983). *Principles of Pragmatics*. London; New York: Longman [in English].
- Lulu, L. (2017). Application of Cooperative Principle and Politeness Principle in Class Question-answer Process. *Theory and Practice in Language Studies*, no. 7(7), pp. 563–569 [in English].
- Martin, J.R., White, P.R.R. (2005). *The Language of Evaluation. Appraisal in English*. New York: Palgrave Macmillan [in English].
- White, P.R.R. (2016). Evaluative contents in verbal communication. *Handbook of Verbal Communication* : in 3 vol. / A. Rocci, L. de Saussure (eds.). Berlin: Mouton de Gruyter, vol. 3, pp. 77–96 [in English].

УДК 811.111:81'42:316.276:133.522.1
DOI 10.32999/ksu2663-3426/2019-1-12

МОДЕЛЮВАННЯ ФРЕЙМОВОЇ СТРУКТУРИ КОНЦЕПТУ STRONG MEDICINE (НА МАТЕРІАЛІ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ТА РОМАНУ АРТУРА ХЕЙЛІ “STRONG MEDICINE”)

Сабадаш Діана Володимирівна,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської філології

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

dianaplysak@gmail.com

orcid.org/0000-0001-8972-8003

Глеб Тетяна Дмитрівна,

магістрант кафедри англійської філології

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

tetianahleb@gmail.com

orcid.org/0000-0003-1465-8383

Процеси світосприйняття, категоризації та концептуалізації дійсності знаходять своє відображення у концептах. Дослідженням концептуальних структур займаються такі науковці, як В.І. Карасик, О.С. Кубрякова, Ю.С. Степанов, І.А. Стернін, В.М. Телія, І.Б. Штерн та інші.

Мета цієї статті полягає у моделюванні фреймової структури концепту STRONG MEDICINE на матеріалі лексикографічних джерел та роману Артура Хейлі “Strong Medicine”.

У дослідженні було виокремлено слоти концепту STRONG MEDICINE за допомогою порівняльного аналізу дефініцій лексеми medicine та ідіому strong medicine у лексикографічних джерелах. Це дозволило змодельувати базовий слот фреймової структури концепту STRONG MEDICINE – «Те, чим лікують» та допоміжний слот «Мета використання ліків».

Дослідження роману Артура Хейлі “Strong Medicine” сприяло виокремленню таких слотів, як: «Ті, хто лікують за допомогою ліків», «Ті, кого лікують за допомогою ліків», «Ті, які розповсюджують ліки», «Мета використання ліків», «Інституції, де є ліки», «Винахідники ліків».

Застосовування семантики лінгвальних мереж, запропонованої науковцем С.А. Жаботинською, дало можливість виявити п'ять базових фреймів організації концепту у романі Артура Хейлі “Strong Medicine”: предметний фрейм, акціональний фрейм, компаративний фрейм, ідентифікаційний фрейм та позесивний фрейм.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що вперше змодельовано фреймову структуру концепту STRONG MEDICINE та проаналізовано особливості його актуалізації у романі Артура Хейлі “Strong Medicine” за допомогою методики СМЛ, запропонованої С.А. Жаботинською.

Наукова значущість статті зумовлена її актуальністю, яка відповідає загальній тенденції когнітивної лінгвістики до вивчення художніх творів з точки зору відображення у художньому тексті творчої особистості й особливостей індивідуальної концептуалізації дійсності, виявлення співвідношення національно-культурного й індивідуально-авторського в концептуальній картині світу письменника.

Теоретична значущість статті полягає в тому, що аналіз концепту STRONG MEDICINE є внеском у розробку теоретичних питань концептології.

Ключові слова: слот, семантика лінгвальних мереж, дефінітивний аналіз, лексема, актуалізація, когнітивна парадигма.